

A. D.

Ded. var. A

Dissertatio Academica,

Continens

Observationes Quasdam

Circa

Jus Ceremoniale Politicum,

Quam

Venia Ampliss. Facultatis Philosophicæ Aboënsis,

Præside

Mag. JOHANNE BILMARK,

Historiar. ac Philosoph. Pract. Professore Reg. & Ord.

Pro Laurea

Publico Examini committit

ULRICUS WILHELMUS NORRMAN,

Sudermannus.

In Auditorio Majori die XVI Junii MDCCXCV,

H. a. m. f.

ABOÆ, Typis FRENCKELLIANIS.

IN
SACRAM REGIAM MAJESTATEM
MAGNÆ FIDÆI VIRO,
REVERENDISSIMO DOMINO DOCTORI
ATQUE
EPISCOPO,
GYMNASI SCHOLARUMQUE
DIOCESEOS STREGNESENSIS
EPHORO EMINENTISSIMO,
STEPHANO INSULIN,

SACRUM.

PRÆFATIO.

Ex quo homines animadverterunt, quantum utilitatis, commoditatis atque jucunditatis ex aliorum confortio & ope percipere possent, de eo solliciti fuisse videntur, quo potissimum modo eos sibi redderent propensos. Fini autem huic obtainendo nequaquam sufficiebat, si de aliis, a quibus emolumentum quoddam expectabant, bene sentirent, sed quum de aliorum propensione ex certis, quae in externos sensus incurrint, indicis judicemus, necessarium fuit, per talia declarare signa, quantum quis alteri placere discuperet. Hinc ortum est decorum, in eo consistens, ut in negotiis cum aliis quisque ita se gerat, ut illi mox intelligent, quod eorum habeat rationem, sive ordinem, sive dignitatem, sive locum ac tempus considerent, simulque presumere queant, quid ab hoc in se benigne affecto exspectare debeant. Convenit hoc decorum philautiae, animis mortalium alte insitae, &, ne quid dissimulemus, revera est quasi condimentum vitæ humanæ; quod in civitatibus præcipue valet, quarum consistentia sicut diversos civium ordinæ va-

A

riasque

riasque munerum distinctiones postulavit; ita his utrisque additi sunt certi honores, ipsis officialibus præstandi. Consultissima insuper suafit ratio, in negotiis majoris momenti nonnullas adhibere follennitates, quarum ea fuit vis, ut pluribus consciis rei, de qua agebatur, neuter contrahentium quidquam in fraudem exsecutionis negotii moliretur. Imo quum saepe incident casus, quibus uni Nationi cum altera intercedunt negotia, jam enim bella sunt componenda, jam foedera pangenda, jam alii tractatus in salutem ac commodum utriusque gentis sanciendi; quisque facile animadvertisit, in his frustra exspectari successum, nisi illi, qui capita sunt Nationum repræsentativa, & harum caussam agunt, honoris veluti promulgide deliniantur, ut postulatis proponendis benignas præbeant aures. Ex his jam allatis, aliisque similibus causis sensim introductæ sunt *Ceremoniæ*, quibus indigitamus signa eorum, quæ quis in variis statibus, actionibus & circumstantiis observabit; qualia signa præscribit *jus Ceremoniale Politicum*, quod nititur pacto inter Principes ipsos vel horum Legatos de honoris testificationibus, quas sibi invicem in conventibus publicis præstare tenentur. De quo jure nonnullas in hac dissertatione observationes B. C. D. afferre, atque mitiori Benevoli Lectoris censuræ submittere constitui mus.

§. I.

In theatrum hujus mundi adeo pares prodeunt singuli homines, ut inter porphyrogenetam & inqui-

quilini infantem, inter eum qui in regale folium aliquando adscendet, & qui stivam tenebit, nulla omnino appareat prærogativæ nota; quam æqualitatem homines etjam retinent, quamdiu in statu vivunt naturali. Hujus paritatis est consequens, ut quicunque ab altero aut officia aut honoris præstationem desiderat, eodem erga hunc se gerere debeat modo. Rebus publicis autem constitutis, variisque civium ordinibus ac munerum subselliis ex necessitate publica introductis, diversus quoque honoris splendor ex auctoritate Principis diversis tributus fuit civibus. Enimvero quum Principes sint Personæ vel Physicæ tantum, vel Physicæ & Morales simul, maiestate seu complexu summorum quorumlibet jurium, quæ necessarium cum salute civitatis habent nexum, insignes; evidens est, quod quamvis Princeps in civitate vivat, ad alias tamen Nationes & harum Rectores non aliam, quam arbitrariam, habeat relationem, ac proinde Principes & Nationes considerentur ut personæ, in statu viventes naturali, adeoque non alia sibi invicem præstare teneantur officia aut alium in conventibus honorem, quam ea de quibus præstandis speciatim antea convenerint. Quamvis etjam Princeps a peregrino cive nullam reverentiam, quæ homagii speciem præbet, exigere juste queat; attamen si hic in illius venire conspectum desideret, æquum est, ut hoc fiat ad earum ceremoniarum tenorem, qui inter cultas & decori observantes Nationes passim

sim invaluit; si autem quid ultra ab eo postuletur, ad imitationem CONONIS Atheniensis, cavet, talem extraneo Principi præstare honorem, qualem civitati suæ opprobrio futurum præsumit.

§. II.

Quum Jus Ceremoniale Politicum a Principum arbitrio præcipue dependeat, evidens est, quod certis atque uniformibus non constet regulis, sed pro varia Principum ac Nationum conditione, nec non diversitate temporum & aliarum circumstantiarum mutetur, ac proinde in sistema quoddam redigi nequeat. Ferme etiam accidit, ut quo majori potentia aut rerum successu Princeps emineat, eo prolixiores honoris testificationes sibi suisque Legatis præstolari soleat, rarius autem impetraverit. Si autem quidam juris Ceremonialis articuli longiori usu sunt observati, his multum auctoritatis inesse censemur. Hinc D:rus de VATTEL: *Il faut observer au sujet des choses d'institution et d'usage, que quand une Coutume est tellement établie qu'elle donne une valeur réelle à des choses indifférentes de leur nature, et une signification constante, suivant les moeurs et les usages; Le Droit des Gens Naturel et Necessaire oblige d'avoir égard à cette institution, et de se conduire par rapport à ces choses-là, comme si elles avoient d'elles-même la valeur, que les hommes y ont attachée. Le Droit des Gens Tom. II. pag. 133.*

§. III.

§. III.

Quoties Principes ipsi in locum quendam vel propter communem salutem vel se salutandi causa conveniunt, de apicibus juris Ceremonialis adeo parum disputant, ut potius Majestatis suæ fulgorem quasi occultantes privatorum tantisper imitentur conditionem, liberiori conversatione, sed cum accuratissima civilitatis morum observantia, ita fruituri. Cujus rei luculenta nobis exempla suppeditat Historia tam antiqua, quam recentior. Dum Abimelechus, Philistæorum Rex, potentiam Patriarchæ ISAACI in dies videret accrescentem, proptereaque timeret, ne hic eadem in ejus perniciem forte abuteretur, ad ISAACUM, duobus comitatus amicis accessit, ut foedus inirent, quo neuter alteri noxam aliquam inferret, quod etjam sine magna pactum fuit ceremoniarum pompa, Gen. XXVI. 26 seq. Nec minus memoria est digna AGESILAI, Lacedæmoniorum Regis, modestia, qui quum Persarum Regem in angustias ita redegisset, ut hic pacem petere cogeretur, & hujus proinde Satrapa Pharnabazus, Agesilaum excepturus, magnificentiam Persarum & luxum adhibuisset, Rex Spartanorum, cæspiti infedit, quo modo fastum Persarum ita confudit, ut Pharnabazus, juxta eum accumbens, pacis conditiones sibi dictatas acciperet (*a*). Pulchra quoque & humanitatis plena exempla nostrum seculum vidit plura, sed quibus recensendis, ut pote notissimis, jam abstinemus. Contra ea non reticent.

cident Historici alia Juris Ceremonialis monumenta, barbariem quorundam Principum maximam indicantia. De Cananæorum Rege Adonibeseko legimus, quod spectaculo LXXII Regulorum, a se superatorum, & sub mensa, ad quam prandium sumebat, projecta frusta, amputatis prius manuum & pedum pollicibus, colligentium delectaretur, Judic. I. 7. Cui gemina fere sunt, quod Persarum Monarcha SAPORES I, Imperatore VALERIANO, quem captivum duxerat, nulla pristinæ dignitatis habita ratione, tamquam scabello uteretur, quoties equum conscenderet; quali etjam indignitate TAMERLANEM erga Turcarum Imperatorem BAJAZETHUM, qui in suam pervernerat potestatem, usum fuisse constat.

(a) *PLUTARCH.* in Vita Agesilai.

§. IV.

Liceat adhuc, quoniam de ceremoniis tam placidis, quam violentis, in Principum conventibus observatis, hactenus egimus, casum, qui inter utrasque medium tenere potest locum, & quem antiqua monumenta Gothica exhibent, commemorare. Perhibent autem illa, quod quum Sveciæ Rex EMUNDUS Slemme (a) & Daniæ Rex SVENO OTTO, ex barba bifurca cognominatus, præsente etjam Norwegiæ Rege, finium imperii determinandorum causa in parva insula Danaholm, duobus Gothoburgo miliaribus & in ostio Albis Gothici sita convenissent, eum

eum obſervaverint ritum, ut dum Sveciæ Rex equum conſcenderet, Daniæ Rex frenum, Norwegiæ Rex ſtapedem teneret (*b*). Honorem autem iſtum ex te- nore aliis monumenti Historici ſuo Regi vindicare ſtudent Danici Scriptores (*c*); quam tamen eorum opinionem ſibi minus conſtare, multis eisdemque maxime probabilibus argumentis oſtendit Nob. LA- GERBRING (*d*).

(*a*) Quis hic Rex Emundus, *Slemme cognominatus*, fuerit, qui tempore Sveciæ Regis Erici Victoriosi vixit, liquido non conſtat; attamen cum Anundo vel Emundo annoſo, qui Svenone Ottone Daniæ Rege fuit multo poſterior, non confundendus. (*b*) Ita hæc ce- remonia deſcribitur circa finem Codicis Legum Weſtrogothicarum. (*d*) Vid. *OL. WORMIUS* in dupli- Serie *Regum Daniæ* p. 35. (*d*) Vid. *Histor. Svecan.* Tom. I. p. m. 182, itemque *Andr. Remmeri* *dift. de Conventu Danabolmensi Præf. Cel. Prof. FANT* *Upsaliæ editam.*

§. V.

Prout vero morum barbaries ſuccellu temporum magis fuit emollita, ita etiam ceremoniæ ad huma- nitatis ſtudia ſenſim ſunt attemperatæ. Profecto ce- remonias ſub primis Romanorum Imperatoribus ad elegantiam fuiffe compositas, nec tamen propter ſuam multitudinem moleſtias creaffe, Historia docet. Post- quam autem Hierarchia Papalis in præjudicium im- perii civilis invaluit, mutata quoque fuit rerum pu- blicarum facies. Quamvis enim Papa Romanus in ſuis

suis bullis profiteretur, se esse servum servorum Dei, & suum regnum nominaret sedem Apostolicam; re tamen ipsa eo tendebat, quomodo ad suprematum totius orbis perveniret, jus sibi arrogans, decernendi, quæ ceremoniæ non tantum in cultu Dei publico, sed in civilibus Principum negotiis essent observandæ. Sic ut enim pietas ac superstitione Regibus atque Principibus plura quandoque extorsit officia, Pontifici Romano, ceu Christi in terris Vicario, exhibita; ita hie talia Codici Ceremoniarum sollicite inscribenda curavit, ut hæc exempla apud alios Principes vim Legum deinceps nanciserentur. Accessit, quod in requirendo cultu eo fidentioribus esse licuerit; quoniam Pontifex, modestiæ pallio se tegens, profiteretur non sibi aut suis Ministris, sed Christo & sanctis Apostolis hæc deberi, in quorum dirissimas iras incurrerent, quotquot proposito ceremoniarum jugo colla sua minus obsequiose submitterent. Quantum vero vi juris Ceremonialis supra omnes Principes se efferat Pontifex Romanus, satis colligitur ex ritibus, quos Germaniæ Imperator observabit, five Romam venerit, five Pontificem convenerit. Electus enim Imperator, dum Romæ coronabatur, ad locum perveniens elevatum, ubi Pontifex folio suo sedet magnificus, ex equo descendit, & post genuflexionem ter repetitam, ad pedes Pontificis properavit, illos in reverentia Salvatoris exosculatus. In accubitu mensæ ex tenore Juris Ceremonialis postulabatur, ut Imperator aquam Papæ

Papæ ad lavandas manus porrigeret; equum aut mulam dum concendit Papa, Imperator vel stapiam, vel frenum teneret, imo per aliquot passus equum duceret (*a*). Pudet plures ejusmodi serias nugas in præsenti afferre; quod etjam eo minus est necessarium, siquidem post famulitium Imperatoris CAROLI V Bononiense, nihil tale de hujus fratre ac Successore FERDINANDO I vel de hujus posteris comperiamus, ut profecto nihil earum rerum, quæ superioribus evenerunt seculis, crederemus, nisi res istæ esent litteris mandatae. Addimus solummodo, quod Patriarcha Rosorum, eminentiam Pontificis Romani sit æmulatus, magnum Rossiae Ducem seu Czarem appellans suum Dominum atque filium; perhibentque nonnulli, Czarem ei vicissim talem præstitis honorem, ut stapedem teneret, dum Patriarcha equum concenderet (*b*).

(*a*) Vid. Petri de ANLO libr. de Imperio Romano Germanico p. 229, 238. (*b*) Vid. Histoire de l'Empire de Russie par VOLTAIRE p. 64. aliosque Scriptores.

§. VI.

Contigit etjam superioribus seculis, ut Reges ac Principes non solum certas ceremonias in conventibus cum aliis sui similibus observandas voluerint, sed ius ceremoniale nonnunquam ita extenderint, ut alter præ altero præcedentiam quandam, ex rationibus tamen minus idoneis, postularet. Alii enim ex regni

fui antiquitate & Nationis celebritate, alii ex familiæ regnaticis ætate ac splendore, alii ex titulis, quos Pontifices ipsis tribuerant, alii ex majori, qua in suos cives gaudebant, potentia, contenderunt, jus proœdriæ in publicis eonfessibus sibi & suis Ministris deberi. Notum est, Regis Sveciæ Oratorem, Nicolaum Ragwaldi, Episcopum Wexionensem, in Consilio Basileensi An. 1434 graviter ursisse, *Regis Sveciæ antelationem inter pene omnes mundi reges*, propterea quod antiquissimi Gothi, ex Scandia orti, non minus gloria rerum gestarum, quam zelo in religionem inclaruissent (a). Quam vanum autem sit illud ex regni ætate petitum præcedentiae fundamentum, vel exinde constare arbitramur, cum quod tempus, majus vel minus, sit idea relativa, nullum jus per se inferens, tum quod nulla sit natio, quæ antiquos non numeret progenitores, omnibus ac singulis ex eadem stirpe prognatis. Et eodem modo de reliquis jam nominatis postulatae præcedentiae capitibus censemus. Ipsi enim Principes quum sint independentes, paris sunt juris atque dignationis; quod etjam valet de Legatis, quatenus suos repræsentant Principes.

(a) Vide *bujus Orationem in Monumentis Historicis Ecclesiæ SveoGotbice Rev. BENZELII p. 101. seq.*

§. VII.

Accidit interdum, ut Principes nullam in Jure Ceremoniali Politico dispensationem sine dignitatis suæ im-

imminutione se admittere posse opinentur, quo autem, saepe intempestivo, rigore ab expertis impediuntur conventibus, quem autem alii de negotiorum suorum successu in primis solliciti remittere non dubitarunt, cuius utriusque *casus* exempla non pauca nobis subministrat Historia. Quamvis Daniæ Rex FRIDERICUS IV, interea dum in Italia commorabatur, animo sibi proposuisset, & Romam videndi & Pontificem compellandi; quominus autem hoc ex voto succederet, obstitit Ceremoniale Romanum. Missis igitur ad Papam aliquot purpuratis, qui absentiam regis excusarent, Pontifex publice fuit testatus, se dolere, quod spe videndi Daniæ Regem destitueretur, in hæc erumpens verba: *Bone Deus, peccata nostra meruerunt, ut hoc gaudio privaremur;* quæ verba dum in privato colloquio cum Cardinale Camerlingo fuissent repetita, Danicus Legatus reposuit: *Non vestra peccata incusat, sed Codicem Vestri Ceremonialis (a).* Contra ea dum Imperator HENRICUS *Auceps cognominatus*, colloquium cum Galliæ Rege CAROLO *Simplici* desideraret, nec hic illud abnueret, & tamen alter ad alterum accedere nollet, conditio ingeniosa fuit accepta, ut in insula neutrius ditionis haud procul ab urbe Bonna convenirent. Juris Ceremonialis observator minus rigidus fuit Imperator HENRICUS, *Sandus* appellatus, quippe qui quum a Galliæ Rege impetrare non posset, ut ad se veniret, obstantibus ceremoniis, quibus hic adstringi noluit, ille ad hunc ultro accessit,

fit, ingenue asferens, Imperatores ac Reges sine Ceremoniarum pompa colloqui & se invisere posse (b).

(a) Vid. *J. P. de LUDEWIG Proœmium ad opusc. de matrimoniosis Principum per Procuratores §. XXVIII.* (b) Vid. *N. H. GUNDLINGS Discours über den jetzigen zustand der Europæischen Staaten Tom. II. p. 901.*

§. VIII.

Quamvis autem in Principum conventibus modestæ & accurate concinnatæ ceremoniæ nostro præfertim ævo, ceu supra monuimus, non observentur; has tamen adeo sollicite curare solent Legati primi Ordinis, *Ambasadores communiter dicti*, ut in apicibus etiam formularum expendendis multum non raro desudent, secum reputantes, culpam vel levissimam gravissimam mereri censuram. Præcipua autem, quæ istis Legatis, jura ac dignitatem Principis mittentis repræsentantibus, tribuuntur honoris documenta sunt, quod coram Principe extraneo magna compareant pompa, capita sua in ejus præsentia tegant, quod indicium habetur agnitæ Principum æqualitatis, ad dextram tamen Principis recipientis sedere ipsis non licet, quam Jus Ceremoniale non ferat, ut, repræsentativi hi Principes vero præferantur. In conventibus autem Legatorum publicis summa Juris Ceremonialis huc redit, ut appareat, sollicitam æqualitatis habitam fuisse rationem; quam igitur alter Legatorum alteri exhibet civilitatem, parem ille vicissim ab hoc expe-

experitur. Ut igitur in pacificatione Radstado-Badensi an. 1714 nullæ exsisterent de præcedentia inter Legatos controversiæ, ædes, in quibus publicus habebatur conventus, eum in modum fuerunt exstructæ, ut cuivis Legato sua esset janua; mensa etiam, cui asidebant, ovalis fuit figuræ, & quivis legatus, postquam per januam intravit, sellam occupavit sibi proximam; quem etiam morem in Pace Ultrajectina pauclo ante fuisse observatum legimus (a).

(a) Vid. *GUNDLINGII libr. citat.* p. 925.

§. IX.

Jurisprudentia Naturali simulque Jure Gentium a GROTI & PUFENDORFIO horumque asseclis magis, quam sub Scholasticorum principatu factum est, excultis, controversiæ, quibus Nationes distinebantur, ad accuratius revocatæ sunt examen, nec obscure patuit, multas prærogativas, propter quas aliqui Principum Europæ se reliquis præferrent, idoneo nullo superstructas esse fundamento. Constatit enim, quod Princeps quilibet alteri, suo non vasallo, eset æqualis. Quare etiam Jus Ceremoniale Politicum novam assumpsit formam, libera urypte inter ipsos Principes vel horum Legatos nixam conventione. Præcipue vero in Pace Westphalica an. 1648, qua æquilibrium inter Europæ regna fuit constitutum, in eo studium collocabatur, ut ceremoniæ, in conventibus publicis observandæ, fierent simpliciores, nec obortis:

centroverbiis, quarum compositionem salus postulabat civitatum, moras necterent importunas. Gallis tamen solet objici, quod præcedentiam sœpissime affectaverint, adeo ut in dicta pace Reges Sveciæ & Galliæ esse pares, ægre agnoscerent. *Mais les Ambassadeurs & les Plénipotentiaires de Suède dirent ouvertement aux Ministres de France en 1648 au Congrès de Westphalie, que leur Reine & la Couronne de Suède étoient en possession réelle de la même dignité, d'ont un Roi de France jouissoit, que par consequent les deux Couronnes étoient tout à fait égales entr' elles pour le rang, & que la Couronne de Suède ne céderoit pas la moindre chose à celle de France in præcedentia & prærogativa (a).* Quum nihilominus tempore Sveciæ Regis CAROLI GUSTAVI contentio inter eum & Galliæ Regem, qui potior esse voluit, fuisset exorta, huic non cesfit Carolus Gustavus, quæ discordia non aliter potuit componi, quam ut in foederis instrumento, quod Galli Svecis traderent, Rex Galliæ, in instrumento autem Gallis exhibendo, Sveciæ Rex priorem obtineret locum (b). Qualem morem ceu præceptum Juris Ceremonialis publici in tractatibus initis fuisse observatum novimus. Quæri autem potest: an, si quis a parte Legati interveniat ceremoniæ ejusdam neglectus, hic justam bello causam præbeat? Quod certe non affirmaverimus; nulla enim injuria alteri Parti ex destinato consilio fuit illata; quamobrem si Legatus vel ex inanimadventitia, vel propter molestam ceremoniarum obser-

vantiam quid præter rem commiserit, humanitati hoc erit dandum, nec innocentium civium sanguine vindicandum. Ita quidem censet Philosophus, licet aliud subinde videatur Politicus, propter ejusmodi minutias gravissimas interdum contentiones moventibus.

(a) Vide *de ROUSSET Memoires &c. Cap. VII.* (b)
Vid. *GUNDLINGS libr. p. 922, 923.*

§. X.

Coronidis loco addere liceat, quod quamvis Principum Europæ nullus perfecto postulare posset jure, ut ceteri sibi præcedentiam in solennibus conventibus relinquent; inde tamen ab antiquissimis retro temporibus mos instar communis legis invaluerit, ut præcipius honor Pontifici R. et hujus Nuntiis, tum Imperatoribus & horum Legatis, proximus Regibus & horum Legatis &c. tribueretur, non ex jure quodam Suprematus, sed propter negotiorum gerendorum ordinem & ex tacito quodam Principum consensu.

Tantum.

